

Fördjupad intern utredning om de KTH-gemensamma uppgifterna inom institutionen ITM Lärande

Sammanfattning

Utredningens förslag:

- Styrning och uppföljning av det KTH-gemensamma uppdragen till Lärande bör hanteras av fakultetsrådet.
- Dimensioneringen av kurser inom högskolepedagogik och digitalt lärande bör behållas och finansieras av avlyft från anslaget för utbildning på grundnivå och avancerad nivå.
- Kurserna bör ha en omfattning om 3–4 högskolepoäng.
- Kommunikationen inom KTH av kursutbudet m.m. bör ses över och stärkas.
- Organisatorisk samordning av Digitalt lärande och Lärande i STEM rekommenderas.
- Workshoppar och webinarier i kursdesign, examination, hantering av AI mm, utanför kurserna ska kunna beställas av institutioner och ersätts då genom internfakturering.
- Ett lärarnära pedagogiskt och tekniskt stöd formaliseras och resurssätts av skolorna.
- Det avlyft från anslaget för utbildning på grundnivå och avancerad nivå som idag går till Lärande bör minskas med 8 mnkr.
- Avlyftet från anslaget för forskning och forskarutbildning som idag går till Lärande bör på sikt minskas med 14-15 mnkr.
- Nätverken för PA, SR och Storträffen bör fortsatt koordineras av Lärande och finansieras av avlyftet från anslaget för utbildning på grundnivå och avancerad nivå.
- KTH bör erbjuda kurser i engelska och svenska. Utbudet i andra språk bör fasas ut.
- Studenter bör erbjudas utbildning inom teknikvetenskaplig kommunikation inom sina utbildningsprogram.
- Global kompetens, d.v.s. utbildningspaketet som omfattar två kurser i anslutning till studenters utbytesstudier bör fortsätta och göras mera känt bland studenter.

Innehåll

Sammanfattning	1
Innehåll.....	2
Inledning och uppdrag	3
Genomförande	3
Behovsbild/Vad har lärarna sagt i samtalen?	4
Kurser inom högskolepedagogik och digitalt lärande.....	4
Workshoppar och anpassat stöd inom högskolepedagogik och digitalt lärande	5
Nätverk	5
Närmare stöd/ämneskoppling	5
Support/teknikstöd (kopplat till canvas/KTH:s lärplattform och andra verktyg samt specifika/ämnesknutna behov).....	5
Kurser inom svenska, främmande språk, global kompetens och teknikvetenskaplig kommunikation.	6
Framtidens utbildning	6
Sammanfattning av behovsbild	6
Förslag	7
Styrning och uppföljning	7
Uppdrag högskolepedagogik och digitalt lärande	8
Kurser, workshoppar och webinarier	8
Mer specifikt stöd/ämneskoppling.....	9
Lärarnära support	9
Nätverk.....	10
Uppdrag språk och teknikvetenskaplig kommunikation inklusive dimensionering, resursbehov och former för utbildning, inklusive personalutbildning	10
Kurser i svenska.....	11
Kurser i engelska	11
Kurser och andra aktiviteter inom teknikvetenskaplig kommunikation	11
Översikt av utredningens förslag på KTH-gemensamma uppgifter inklusive finansiering	12
Bilaga 1: Uppdragsbeskrivning	14
Bilaga 2: Samtalslista	17

Inledning och uppdrag

Under 2024 gjordes en översyn av ITM Lärandes övergripande uppgifter. Översynen gjordes inom ledningskansliet.

Översynen innehöll fem förslag till fortsatt arbete. Tre av dessa ligger till grund för uppdraget till denna utredning.

- 1) KTH skyndsamt inleder ett arbete med att identifiera en eller flera funktioner inom KTH som kan formulera, ansvara för och följa upp ett KTH-övergripande uppdrag inom högskolepedagogik, inklusive digitalt lärande, för att i ett senare skede ge institutionen förutsättningar att utforma ett sådant stöd på bästa sätt.
- 2) KTH identifierar en gruppering som kan formulera, ansvara för och följa upp vilka KTH-övergripande uppdrag ITM Lärande förväntas utforma och erbjuda inom språk och kommunikation. Som en del i en sådan översyn föreslår vi att uppdrag till ITM Lärande utformas på ett sådant sätt att internfakturering undviks så långt det är möjligt.
- 3) KTH initierar ett arbete som klargör ansvarsfördelningen mellan verksamhetsstödet (personalavdelningen respektive KTHB) och ITM Lärande när det gäller erbjudande av personalutbildning respektive studentstöd inom språk, kommunikation, JML och hållbar utveckling. Som en del i en sådan översyn föreslår vi att uppdrag formuleras för att i möjligaste mån komma bort från internfakturering.

Professor Per Berglund har fått i uppdrag att genomföra utredningen. Stöd har getts från ledningskansliet inom verksamhetsstödet.

Syftet med detta uppdrag är att beskriva behoven inom KTH av de uppgifter som hör till det högskolepedagogiska stödet och stödet för digitalt lärande till KTH:s lärare samt att utreda behovet av utbildning i teknikvetenskaplig kommunikation, global kompetens och utbildning i främmande språk och svenska för studenter och doktorander inom ramen för utbildningsprogram vid KTH.

Som ett andra steg ingår i uppdraget att överväga och föreslå hur de olika delarna ska styras, resurssättas och följas upp och vilken eller vilka funktioner inom KTH som ska ha det uppdraget. Här ska hänsyn tas till KTH:s behov, mål och tillgängliga resurser.

Uppdraget ska resultera i ett förslag till ett KTH-gemensamt, samlat uppdrag för stöd inom högskolepedagogik och digitalt lärande till lärare, och för utbildning i teknikvetenskaplig kommunikation och skrivande, global kompetens och utbildning i främmande språk och svenska för studenter och doktorander som innehåller förslag till dimensionering och en bedömning av resursbehovet för stödet.

I uppdraget ingår också att klargöra ansvarsfördelningen mellan ITM lärande och personalavdelningen inom verksamhetsstödet.

Genomförande

Utredningen har genomförts av Per Berglund med stöd av Åsa Gustafson vid ledningskansliet. Uppdraget har genomförts under tiden december – april. Uppdraget slutredovisas 30 april 2025.

Inledningsvis genomfördes ett stort antal samtal med lärare som föreslagits av skolornas fakultetsnämnder. Samtal har också ägt rum med samtliga grundutbildningsansvariga, skolchef och vice skolchef för ITM-skolan, prefekten för ITM Lärande, representant för Framtidens utbildning, ordförande i digitaliseringsportfölj utbildning och representant för THS.

Diskussioner har också förts med fakultetsrådet, ledningsgruppen, grundutbildningsutskottet och forskarutbildningsutskottet. Utredarna har också haft kontakt med en utredare på Göteborgs universitet som under samma tid arbetat med ett liknande uppdrag där.

Avstämningar har gjorts med rektor och med utredningen om samarbeten inom lärarutbildning mellan KTH och Stockholms universitet.

Samtalen och diskussionerna har genomförts under januari – april, se bilaga 2.

Behovsbild/Vad har lärarna sagt i samtalen?

Kurser inom högskolepedagogik och digitalt lärande

Kurserna inom framförallt högskolepedagogik är relativt kända, i varje fall av de lärare som också har uppdrag som till exempel prefekt, studierektor, PA, GA och liknande, och de är också uppskattade för sitt innehåll. Även kurserna inom digitalt lärande är relativt kända bland de lärare vi samtalat med. En anledning är naturligtvis kravet på 15 högskolepoäng inom högskolepedagogik som är ett krav för att vara anställd som lärare och kravet för doktorander som deltar i undervisningen att ha genomgått kursen Grundläggande kommunikations- och undervisningslära. Flera framhåller att högskolepedagogiska kurser måste finnas "in-house" och att dessa också ska vila på vetenskaplig grund även om kurserna också måste innehålla en hel del "hands-on".

Några lärare efterlyser utbildning i hur man designar en kurs. Det har funnits tidigare men är inte lika tydligt i kursutbudet nu.

Några lärare påtalar att det är svårt att frigöra tid att delta i de högskolepedagogiska fortsättningskurserna. Bland annat de som har personalansvar påtalar vikten av kontinuerlig personalutveckling och fortbildning, något som kan vara svårt att hitta tid för. Några framför att kortare kurser är att föredra eftersom det då är lättare att frigöra tid för lärarna att delta.

Vi har inte hört att kurserna är svåra att komma med på så vi drar slutsatsen att kurserna är lagom dimensionerade för KTH:s behov.

Någon lärare har också nämnt att det finns fortsättningskurser vid SU och KI som är tillgängliga för KTH:s lärare inom ramen för samarbetet inom Stockholm trio.

Flera lärare nämner att det behövs utbildning om generativ AI och att det är angeläget (kan ordnas som kurser eller någon annan typ av aktivitet). Även stöd i hur man kan/får använda YouTube efterfrågas av någon.

Från ledningsgruppen framfördes att de grundläggande kurserna bör innehålla såväl högskolepedagogik som digitalt lärande, jämställdhet och likabehandling samt hållbar utveckling så att alla nya lärare får en bred grund och en gemensam KTH-kultur.

När det gäller finansieringen av de högskolepedagogiska kurserna är meningarna delade om hur det ska ske. Vissa menar att kurser som är obligatoriska eller ett krav för lärare och doktorander ska finansieras med gemensamma medel medan andra anser att internfakturering är tydligare.

Workshoppar och anpassat stöd inom högskolepedagogik och digitalt lärande

Lärande, särskilt digitalt lärande, anordnar öppna, kortare workshoppar och lunchseminarier. Det kan vara ett sätt att nå ut till fler lärare som också har möjlighet att avsätta någon timme på dessa aktiviteter. Digitalt lärande har också mycket material på webben som lärare och andra kan ta del av. Många lärare tar del av dessa men vi har också hört synpunkter från lärare att man inte vill bli hänvisad till webben utan vill ha ett mer handfast och personligt stöd.

Flera av de vi samtalat med inom ABE-skolan berättar att de tagit hjälp av personal från Lärande t.ex. med att se över masterprogram (lärandemål, examinationsformer, m.m.). Man har också ordnat specialanpassade workshops för skolan. Dessa aktiviteter har varit hjälpsamma och uppskattade. ABE-skolan har betalat Lärande för dessa insatser. Flera andra lärare som vi pratat med tycker också det är rimligt att skolan betalar för insatser som är specifika.

Nätverk

Många av de lärare vi pratat med nämner de olika nätverken (PA, studierektorer, storträffen) som Lärande har ansvar för att koordinera som bra och uppskattade aktiviteter. Trots detta är det inte alla som regelbundet deltar i dem. Möjligen upplevs storträffen som en aktivitet som är lättare att prioritera eftersom den inte infaller så ofta.

Flera tror att nätverken för PA och studierektorer är bra när man är ny i en sådan roll. Dock nämner någon att de ämnen som väljs ut för träffarna är väl smala. Några efterlyser dessa nätverk som forum där man skulle kunna prata mer om högskolepedagogiska frågor än vad som görs idag tillsammans med kollegor från delar av KTH som man inte träffar dagligdags.

På några skolor och institutioner har man egna nätverk eller seminarier där aktuella frågor tas upp regelbundet, även högskolepedagogiska och frågor om digitala verktyg. Dessa hålls på skolans eller institutionens eget initiativ och har inte deltagande från Lärande.

Närmare stöd/ämneskoppling

Lärare på åtminstone några skolor menar att man inte känner igen sig i de exempel som finns i de högskolepedagogiska kurserna och kurserna inom digitalt lärande.

Många lyfter att det vore bra med en något närmare ämneskoppling hos Lärande eller att det skulle finnas kontaktpersoner på varje skola som därmed har en bättre ämneskoppling. De skulle i så fall också på något sätt vara knutna till den högskolepedagogiska verksamheten. PA och studierektorer har en viktig uppgift att förmedla kontakter med lärande. Några nämner en tidigare KTH-satsning på pedagogiska utvecklare andra nämner också att en satsning på pedagogisk karriär (excellenta lärare) skulle kunna stärka stödet. Hjälp med att formulera lärandemål och examinationsformer nämns också. Några skolor har finansierat sådant stöd med egna medel.

Support/teknikstöd (kopplat till canvas/KTH:s lärplattform och andra verktyg samt specifika/ ämnesknutna behov)

Teknikstöd och support i de mer tekniska frågorna upplevs av många fungera bra lokalt. Vi hör att många lärare snarare vänder sig till en kollega på institutionen eller skolan istället för att kontakta e-lärande-supporten. Det gäller framförallt de verktyg som är de vanligast förekommande på KTH, t.ex. Canvas och de moment som också är de mera grundläggande. För mer avancerad användning behöver man kanske vända sig till e-lärande-supporten. Ofta vet man inte om man får svar från e-lärande eller it-supporten, men det spelar inte så stor roll, huvudsaken att man får hjälp. Vissa tycker att det är svårt att bli hänvisad till olika webbsidor, checklistor med mera som finns. De vill hellre ha personlig hjälp på plats eller via telefon.

Några lärare och institutioner efterlyser betydligt mer avancerad hjälp och möjlighet att anpassa verktyg till specifika önskemål inom en viss kurs eller inom ett visst område. Sådana önskemål kan ofta inte tillgodoses. Ett annat exempel är stora grundkurser (matematik) där man också vill arbeta med storskalig examination, detta passar inte in i "mallarna" och har varit svårt att få till.

Några lärare nämner också stöd och support till de studieförberedande kurserna där det är oklart vem som stöder och hur det finansieras.

ITM-skolan anställde amanuenser för support när pandemin kom. Man har fortfarande amanuenser anställda. Denna support har hjälpt många lärare att komma igång med Canvas, få hjälp med canvasrum, quiz m.m. Även ABE-skolan har haft amanuenser.

Kurser inom svenska, främmande språk, global kompetens och teknikvetenskaplig kommunikation

Kurserna i svenska är uppskattade och relativt kända. De ges som personalutbildning till lärare och doktorander. Masterstudenter har också möjlighet att delta i kurser i svenska. Flera lärare framhåller att kurser i svenska för personal är nödvändigt och att det är bra att de är anpassade till KTH:s verksamhet och nivån på de som deltar.

Kurser i främmande språk är inte lika kända bland de lärare vi pratat med. De har vag uppfattning ifall studenter tar sådana kurser men antar att vissa studenter läser språkkurser inför utbyten. De har därmed inte heller någon uppfattning om behovet men många undrar om KTH verkligen ska ge kurser i främmande språk.

De lärare vi pratat med har också vag uppfattning om kurser och erbjudande om moment i kurser inom teknikvetenskaplig kommunikation. Ingen av de vi pratat med har sådana moment i någon kurs som de ansvarar för. Ett undantag är civilingenjörsprogrammet i datateknik som har en sådan kurs (ingenjörsmässigt skrivande). De flesta menar att sådana inslag är bra för studenterna och att studenterna, när de blir utexaminerade ingenjörer, har stor nytta av att kunna kommunicera sitt ämnesområde och sitt arbete.

Lärarna verkar bättre känna till att KTH Biblioteket erbjuder aktiviteter inom skrivande, retorik m.m. än att Lärande gör det. Många har erfarenhet av att studenter och doktorander tar del av KTH Bibliotekets aktiviteter men nyttan av dessa är svåra att bedöma.

Framtidens utbildning

Flera av de lärare vi pratat med lyfter programmet Framtidens utbildning. De menar att uppdraget för programmet är otydligt och man inte förstår vad de gör eller har åstadkommit hittills. Några pekar på att Framtidens utbildning borde kopplas ihop med den högskolepedagogiska verksamheten och utvecklingen av digitalt lärande.

Några lärare har deltagit i projekt som ingår i programmet Framtidens utbildning och även fått medel därifrån för genomförandet. I något fall har dessa medel använts till att finansiera kompetens/personal från Lärande.

Sammanfattning av behovsbild

I samtalen med de lärare som utsetts av fakultetsnämnderna bekräftas i stora drag bilden som framkom i översynen som gjordes 2024.

Denna sammanfattning av vad de lärare och andra personer och funktioner framfört i de samtal och möten vi haft under utredningens gång är vår tolkning av vad en majoritet lyfter fram. Vi har pratat med ett urval av lärare och det kan naturligtvis finnas synpunkter som inte kommer med i denna rapport.

Kurser inom högskolepedagogik och digitalt lärande som inkluderar jämställdhet och hållbar utveckling ska finnas tillgängliga för lärare och doktorander som i vissa fall behöver dessa för att uppfylla krav för att vara anställd eller att få undervisa (doktorander). Det ska även finnas fortsättningskurser för fortbildning och kompetensutveckling. Det behöver bli tydligare vart man som lärare kan vända sig när man behöver stöd inom högskolepedagogik och digitalt lärande och det behöver också bli tydligare vad Lärande erbjuder inom dessa områden.

Workshoppar och annat generellt stöd inom högskolepedagogik och digitalt lärande ska finnas tillgängligt. Förutom workshoppar och kortare seminarier kan det vara stödmaterial på webben.

Mer specifikt stöd till enskilda kurser eller program ska vara möjligt att få och det är då rimligt att sådana insatser finansieras av skolorna.

Befintliga nätverk för lärare eller specifika funktioner är bra och bör finnas. Möjligen kan en utvärdering av innehållet i träffarna vara relevant.

Support kopplat till lärplattformen Canvas hämtas i stor utsträckning från kollegor på institutionen eller skolan. Fördelen med det är att lärare snabbt kan få hjälp och att supporten då blir mer verksamhetsnära och lärarnära.

Kurserna i svenska för personal, doktorander och masterstudenter är uppskattade och fyller en viktig funktion. Även kurser i engelska fyller en viktig funktion. Kurser i andra främmande språk är inte lika kända och många lärare känner inte till i vilken utsträckning de utnyttjas av studenter.

Möjligheten till att kunna ha inslag av teknikvetenskaplig kommunikation i kurser är dåligt känd.

Uppdraget och verksamheten inom programmet Framtidens utbildning är mindre känt även om en del lärare deltagit i projekt som ingår i programmet.

Förslag

Styrning och uppföljning

Vi föreslår att styrning och uppföljning av det KTH-gemensamma uppdraget om det högskolepedagogiska stödet, stödet för digitalt lärande till KTH:s lärare och styrning av uppdraget gällande utbildning i teknikvetenskaplig kommunikation, global kompetens och utbildning i främmande språk och svenska för studenter och doktorander inom ramen för utbildningsprogram vid KTH ska hanteras av fakultetsrådet. Detta utvecklas ytterligare nedan under respektive rubrik. Det mer detaljerade innehållet i kurser och andra aktiviteter hanteras av utföraren.

Vi har förankrat detta förslag med referensgruppen för utredningen (grundutbildningsansvariga) och fakultetsrådet och även ledningsgruppen och forskarutbildningsutskottet. Fördelen är att det går att använda grupperingar som redan finns och att dessa också är väl etablerade på KTH. Fakultetsrådet kan exempelvis använda grundutbildningsutskottet som beredande grupp.

Det blir därmed tydligt vilken instans inom KTH som ansvarar för att formulera det övergripande KTH-uppdraget inom dessa områden. Uppföljningen är en naturlig del i fakultetsrådets ansvar för

kvalitetsarbetet. Med ledning av det samlade formulerade uppdraget blir det lättare att avgöra resursbehovet för rektor och övriga ledningen i samband med framtagande av den årliga verksamhetsplanen och budget för KTH.

Uppdrag högskolepedagogik och digitalt lärande

Vi föreslår att styrning och uppföljning av det KTH-gemensamma uppdraget om det högskolepedagogiska stödet och stödet för digitalt lärande till KTH:s lärare ska hanteras av fakultetsrådet.

I styrningen av uppdraget ingår att övergripande uttala vilken inriktning och vilket innehåll kurserna inom högskolepedagogik och digitalt lärande ska ha. Kursutbudet och kurserna ska också regelbundet följas upp. Resurssättning sker i samband med att KTH:s verksamhetsplan och budget tas fram och beslutas av rektor.

Uppdraget till FR med styrning och uppföljning ansluter till befintliga uppdrag kopplat till anställningsordning och till kvalitetsuppföljningen av utbildning.

Utöver det KTH-gemensamma uppdraget kan det finnas andra aktiviteter som finansieras av verksamheten (skolor, institutioner).

Kurser, workshoppar och webinarier

Vi föreslår att dimensioneringen av kurser inom högskolepedagogik och digitalt lärande i huvudsak behålls. Vi har inte hört att det är svårt att få plats på de kurser som erbjuds varför vi antar att volymen är rimlig i förhållande till KTH:s behov.

Kurser inom högskolepedagogik och digitalt lärande för lärare samt grundkurs för doktorander som ska undervisa bör ingå i det KTH-gemensamma uppdrag som finansieras av medel som avsätts för detta ändamål i verksamhetsplan och budget för KTH genom avlyft från anslaget för utbildning på grundnivå och avancerad nivå respektive avlyft från anslaget för forskning och utbildning på forskarnivå. Det ska vara generella kurser som bör komma så många som möjligt till nytta. Även vissa kortare seminarier, till exempel lunchseminarier, som vänder sig till alla som undervisar bör ingå i det KTH-gemensamma uppdraget.

Vi kan konstatera att den modell som digitalt lärande har använt sedan pandemin med frekventa lunchwebbinarier, till exempel Lunch 'n' Learn, har blivit relativt känd och är ett bra och viktigt forum för KTH:s lärare. Här kan man ta del av ny kunskap och dela erfarenheter med andra lärare. Det är ett exempel på kortare aktiviteter som därmed är lättare för många att ta del av. Seminarierna spelas dessutom in så att de går att ta del av vid ett senare tillfälle. Vi föreslår att detta ska anammas av fler delar av institutionen. Vi rekommenderar också en organisatorisk samordning av Digitalt lärande och Lärande i STEM.

Kursutbudet bör ses över löpande med avseende på kursers innehåll och omfattning.

Vi rekommenderar att grundkursen för lärare ses över löpande och att moment som innehåller digitalisering, jämställdhet, mångfald och inkludering säkerställs. Moment om hållbar utveckling ska också inkluderas i kursen. Detta för att ge en bred grund för den som är ny som lärare på KTH, redan i den grundläggande kursen. Detta kan innebära att även andra kurser i utbudet behöver ses över med avseende på innehåll.

En översyn bör också göras med avseende på hur många högskolepoäng varje kurs omfattar. En kortare kurs är lättare att delta i för lärare, än en längre kurs. Vi föreslår att kurserna bör ha en

omfattning om 3-4 högskolepoäng med samma resonemang som gäller för kurser inom livslångt lärande.

Grundkursen, nuvarande LH231V, behöver dock troligen fortsatt omfatta 7,5 högskolepoäng med tanke på det breda innehållet. Även kurs/utbildning t.ex. workshop om generativ AI har efterlysts av ett flertal lärare. Vi föreslår att detta inkluderas i den grundläggande kursen.

Utbildning/kurs i hur man designar en kurs har efterlysts. Vi föreslår att en sådan kurs prioriteras om utvecklingsmedel finns för ytterligare kurser.

Kursutbudet som helhet bör täcka in högskolepedagogik, digitalt lärande, JML, MHU och generativ AI.

Innehållet i kurserna ska vila på vetenskaplig grund och beprövad erfarenhet. Vi konstaterar att det finns en aktivt forskande akademisk miljö på Lärande med professorer och doktorander och vi konstaterar också att institutionen har ett rimligt basanslag för forskning och forskarutbildning sett över hela KTH. Det KTH-gemensamma uppdrag som vi kan se och som rör denna finansieringsform är grundkursen för doktorander som ska undervisa. Om kursen har drygt 200 deltagare som man fakturerar enligt nuvarande modell ger det cirka 1,2 mnkr. Detta uppdrag bör istället finansieras med ett avlyft från anslaget till forskning och forskarutbildning. Avlyftets storlek ska relatera till behovet av doktorandkursen för KTH:s doktorander. Vi rekommenderar därför en minskning på sikt av det avlyft som idag görs från anslaget till forskning och forskarutbildning och som går till Lärande med 14-15 mnkr. (Resterande drygt 11 mnkr som nu ingår i avlyftet finansierar verksamhet inom Vetenskapens hus och berörs inte i denna utredning).

Mer specifikt stöd/ämneskoppling

Utöver kurser behöver det finnas resurser för stöd till lärare som är anpassat till utveckling av lärandemål och examensmål för en specifik kurs som en lärare ansvarar för. Vi föreslår också att institutionen för lärande ska kunna erbjuda workshoppar och webinarier i kursdesign, lärandemål, examination (inkl. digital examination), hantering av AI, mm utanför kurserna. Det kan också vara en översyn av en kurs eller ett program eller anordnandet av en specifik workshop för en lärargrupp. Dessa aktiviteter ska kunna beställas av institutioner, skolor, utbildningsprogram etc. Sådana aktiviteter ska finansieras av skolan som behöver det aktuella stödet. Kommunikationen inom KTH av ett sådant utbud behöver ses över och stärkas.

Lärarnära support

Flera vi har talat med nämner vikten av ett lärarnära stöd och att detta idag fungerar bra men inofficiellt på de flesta håll på KTH. Vi kan med glädje konstatera att många satsningar genom åren på utbildningsutveckling på KTH har gett resultat i form av en stor kompetens hos många lärare som fungerar som eldsjälarna i KTH:s utbildningar och som ger stöttning lokalt. Exempel på sådana satsningar är pedagogiska utvecklare 2014-2016, excellensprogrammet 2020, deltagare på kursen Att leda utbildningsutveckling LH217V, utvecklingsprojekten inom Framtidens utbildning och lärare som är engagerade i PriU-grupper. Dessutom har den generella nivån på kunskap och kompetens inom e-lärande bland alla KTH:s lärare ökat under senare år. Många insatser gjordes akut när pandemin började och dessa har sedan fortsatt på ett mer samlat och strukturerat sätt inom KTH. Vi ser tydligt att behovet av stöd från lärandeinstitutionen har förändrats och förmodligen minskat över tid. Vi föreslår att detta lärarnära stöd formaliseras och resurssätts.

Vi föreslår att varje skola får i uppdrag att etablera funktioner för support för att hantera ämnesnära pedagogiskt och tekniskt stöd i att genomföra kurser samt lärplattformen Canvas eller andra digitala verktyg. Funktionen bör innehas av flera lärare i samverkan över KTH och som en viss del av en lärares

arbetstid. Skolan ansvarar själv för att dimensionera detta. Vi har vid våra samtal förstått att denna kompetens i stor utsträckning redan finns på skolorna och institutionerna och att ett antal eldsjälar redan utför denna support till sina kollegor. En lärare kan ha en sådan funktion under en begränsad tid, till exempel några år, och på en omfattning som kan vara 10–20 procent. De exakta förhållandena bör bestämmas av skolan. Institutionen för Lärande ska på lämpligt sätt hålla kontakt med och supporta dessa lärare.

De avlyft som i dagsläget görs från anslaget för utbildning på grundnivå och avancerad nivå till institutionen för Lärande bör därmed minskas med i storleksordningen 8 mnkr, vilket kan motsvara 20-25 lärare med en omfattning på 10-20 procent. Medlen som ingår i den ordinarie tilldelningen av medel till utbildning på grundnivå och avancerad nivå ska därmed öka i motsvarande grad och därmed fördelas till skolorna. När den mer lärarnära supporten kan hanteras inom skolan eller institutionen bör efterfrågan minska på support hos e-lärande, som därmed kan minska i omfattning.

Nätverk

De nätverk som finns för närvarande (programansvariga, studierektorer) förefaller fylla en viktig funktion och bör fortsätta. En enklare utvärdering kan göras huruvida innehållet på träffarna uppfyller förväntningarna hos de deltagande och om det finns andra önskemål om innehåll. Nätverken bör fortsatt koordineras av Lärande.

Storträffarna är en mer löst sammanhållen grupp där all personal och alla studenter på KTH inbjuds att delta två gånger per år och utbyta erfarenheter. Storträffarna är ett viktigt forum för utbyte av erfarenheter över hela KTH och mellan olika personalgrupper. Storträffarna utgår i hög grad från förslag till diskussionsteman från lärare, studenter och annan personal, och från de arbetsgrupper (PriU-grupper) som bildas i samband med storträffarna utifrån olika utvecklingsområden. Det är viktigt att resultat av det arbete som görs i PriU-grupperna förs vidare på lämpligt sätt. Storträffen bör koordineras av Lärande.

Koordination av nätverken och storträffen, som är en KTH-gemensam angelägenhet, bör finansieras inom ramen för det avlyft som görs till Lärande från anslaget för utbildning på grundnivå och avancerad nivå.

Uppdrag språk och teknikvetenskaplig kommunikation inklusive dimensionering, resursbehov och former för utbildning, inklusive personalutbildning

Vi föreslår att styrning av uppdraget gällande utbildning i teknikvetenskaplig kommunikation, global kompetens och utbildning i svenska och främmande språk för studenter och doktorander inom ramen för utbildningsprogram vid KTH ska hanteras av fakultetsrådet.

Verksamheten bör regelbundet följas upp. I styrningen ingår att uttala vilket KTH-gemensamt utbud av kurser inom dessa områden som ska finnas för studenter och doktorander. Kurser inom detta område som vänder sig till personal hanteras av verksamhetsstödet inom ramen för KTH:s personalutbildningar.

Vi föreslår att kursutbudet och andra aktiviteter i främmande språk som inte är engelska fasas ut. Utbildning i språk finns tillgängligt att söka vid många andra lärosäten, både som kurser på plats och som distanskurser. Eventuellt kan ett mer formaliserat samarbete övervägas med något eller några andra lärosäten inom vissa språk, inte minst inom Stockholm trio.

Kurser i svenska

Vi föreslår att KTH ska erbjuda kurser i svenska för personal, doktorander och studenter som inte är svensktalande. Dessa kurser är viktiga för att personal och studenter snabbt ska komma in i arbete respektive studier.

Kurser i svenska för studenter ska vara poänggivande och finansieras inom ramen för ordinarie medelsfördelning för utbildning. Kurser i svenska för avgiftsbetalande studenter och som inte är poängsatta bör finansieras från KTH:s intäkter från studieavgifter. Kurser i svenska för anställda (inklusive doktorander) är inte poängsatta och finansieras genom debitering av deltagarens skola. Inom forskarutbildningsutskottet pågår en utredning om finansiering av kurser inom utbildning på forskarnivå varför vi inte kan uttala oss om hur dessa kurser ska finansieras i framtiden. Rektor har nyligen beslutat att doktorander vid KTH vid behov ska ges möjlighet att läsa en kurs i svenska på högskolenivå. Kursen ska kunna räknas in bland doktorandkurs-poängen, dock maximalt 10 högskolepoäng.

Kurser i svenska för personal ska administreras inom ramen för KTH:s personalutbildning.

Kurser i engelska

KTH bör också fortsatt erbjuda kurser i engelska för personal, doktorander och studenter som behöver detta.

Kurser i engelska för studenter ska vara poänggivande och finansieras inom ramen för ordinarie medelsfördelning för utbildning. Kurser i engelska för doktorander är poängsatta och finansieras i dagsläget genom debitering av deltagarens skola. Inom forskarutbildningsutskottet pågår en utredning om finansiering av kurser inom utbildning på forskarnivå varför vi inte kan uttala oss om hur dessa kurser ska finansieras i framtiden.

Kurser i engelska för personal som inte är doktorander administreras och finansieras som personalutbildning.

Kurser och andra aktiviteter inom teknikvetenskaplig kommunikation

Teknikvetenskaplig kommunikation erbjuds bland annat som kurser och workshoppar till studenter, doktorander och personal. Kurser för studenter ska vara poänggivande och finansieras inom ramen för ordinarie medelsfördelning för utbildning. Kurser för doktorander är poänggivande och finansieras genom debitering av deltagarens skola. Inom forskarutbildningsutskottet pågår en utredning om finansiering av kurser inom utbildning på forskarnivå varför vi inte kan uttala oss om hur dessa kurser ska finansieras i framtiden.

Förmåga att kommunicera teknik och det område man arbetar med är viktigt för de ingenjörer som KTH utexaminerar. Studenter bör därför erbjudas utbildning inom teknikvetenskaplig kommunikation inom ramen för sina utbildningsprogram på KTH. I dagsläget erbjuds olika insatser som ges som moment/föreläsningar i andra kurser. För dessa insatser debiteras kursgivande enhet (internfakturerings). Kursgivande enhet finansierar kurser till studenter inom ramen för ordinarie medelsfördelning för utbildning. Endast ett utbildningsprogram erbjuder en obligatorisk kurs inom kommunikation.

Kurser och workshoppar erbjuds till anställda som i regel debiteras för insatsen.

Global kompetens är ett utbildningspaket som omfattar två kurser i anslutning till studenters utbytesstudier. Vi anser att detta är en mycket viktig kompetens för studenter och föreslår att detta

initiativ görs ännu mera känt bland KTH:s studenter på ett systematiskt sätt i anslutning till ansökan om utbytesstudier.

Översikt av utredningens förslag på KTH-gemensamma uppgifter inklusive finansiering

Aktivitet	Beställare	Utförare	Finansiering
Kurser i HP, e-lärande m.m. till lärare och generella korta seminarier	FR	Lärande	Avlyft Gru
Doktorandkurs grundläggande kommunikations- och undervisningslära	FR	Lärande	Avlyft Fofu
Workshoppar/webbinarier i t.ex. kursdesign och examination	Skola/institution	Lärande	Skola/institution
Lärarnära stöd	FR	Skolor/institutioner	Skola/institution
Nätverk (PA, studierektorer)	FR	Lärande är sammanhållande	Avlyft Gru
Storträffen	FR	Lärande är sammanhållande	Avlyft Gru
Nätverk för lärarnära stödet	FR	Lärande är sammanhållande	Avlyft Gru
Kurser i engelska för personal	VS HR-avdelningen	Lärande	Kursavgift för deltagare, betalas av skola/institution/avd. inom VS
Kurser i engelska för studenter	FR	Lärande	HST o HPR till skola (inom takbelopp)
Kurser i svenska för personal	VS HR-avdelningen	Lärande	Kursavgift för deltagare, betalas av skola/institution/avd. inom VS
Kurser i svenska för studenter	FR	Lärande	HST o HPR till skola (inom takbelopp)

RAPPORT

Utredning om de KTH-gemensamma uppgifterna inom ITM Lärande

Dokumentdatum

2025-05-12

Diarienummer

V-2024-1055

Kurser i svenska för studieavgiftsbetalande studenter	FR	Lärande	Studieavgifter
Kurser Global kompetens	FR	Lärande	HST o HPR till skola (inom takbelopp)
Kurser/moment inom teknikvetenskaplig kommunikation	FR	Lärande	HST o HPR till skola (inom takbelopp)

Bilaga 1: Uppdragsbeskrivning

Dokumentdatum 2024-12-17 Diarienummer V-2024-1055

Uppdragets namn	Fördjupad intern utredning om de KTH-gemensamma uppgifterna inom institutionen ITM Lärande
Beställare	Rektor
Ansvarig för uppdraget	Avdelningschef för ledningskansliet

Bakgrund och nuläge	Ledningskansliet har gjort en översyn av de KTH-övergripande uppgifter som ligger på ITM Lärande (V-2024-0214). Beställare var rektor och ansvarig för uppdraget var avdelningschefen för ledningskansliet. Institutionen ITM Lärande erhåller resurser enligt ordinarie resursfördelningsmodeller inom KTH och inom skolan. Därutöver får ITM Lärande riktade Gru-medel och FoFu-medel till forskning, utveckling och utbildning. Verksamheten vid ITM Lärande finansieras även genom separata beslut eller satsningar, till exempel för e-lärande, JML och språk. I dag saknas det en sammanhållen styrning av de KTH-övergripande uppdragen till institutionen och en samsyn om vilka förväntningar som KTH har på ITM Lärande. Syftet med översynen var att tydliggöra styrningen av de uppgifter som ligger på ITM Lärande och att säkerställa att dessa dimensioneras, organiseras och finansieras för att svara mot KTH:s behov och mål. Översynen resulterade i ett antal rekommendationer för fortsatt arbete. Den övergripande slutsatsen är att det bland annat behövs ett fortsatt arbete för att identifiera, formulera och följa upp övergripande KTH-uppdrag till ITM Lärande. KTH-övergripande uppdrag till ITM Lärande bör rimligen utgå från de samlade behov som KTH har som organisation. Bedömningen i översynen är att den mest betydelsefulla delen av ett KTH-övergripande uppdrag till ITM Lärande rör högskolepedagogik och digitalt lärande.
Syfte	Syftet med detta uppdrag är att beskriva behoven inom KTH av de uppgifter som hör till det högskolepedagogiska stödet och stödet för digitalt lärande till KTH:s lärare. Syftet är också att utreda behovet av utbildning i teknikvetenskaplig kommunikation, global kompetens och utbildning i främmande språk och svenska för studenter och doktorander inom ramen för utbildningsprogram vid KTH. Som ett andra steg ingår i uppdraget att överväga och föreslå hur de båda delarna ska styras och resurssättas. Här ska hänsyn tas till KTH:s behov, mål och tillgängliga resurser.

Uppdragets mål och resultat	Uppdraget ska resultera i ett förslag till ett KTH-gemensamt, samlat uppdrag för stöd inom högskolepedagogik och digitalt lärande till lärare, som innehåller förslag till dimensionering och en bedömning av resursbehovet för stödet. Uppdraget ska också resultera i ett förslag till ett KTH-gemensamt uppdrag för utbildning i teknikvetenskaplig kommunikation och skrivande, global kompetens och utbildning i främmande språk och svenska för studenter och doktorander inom ramen för utbildningsprogram vid KTH, som innehåller förslag till dimensionering, en bedömning av resursbehov och former för utbildning inom dessa områden. Vidare ska det innefatta förslag till hur de båda uppdragen styrs och följs upp och vilken eller vilka funktioner inom KTH som har det uppdraget. Uppdraget innefattar också att utreda behovet av personalutbildning inom kommunikation och svenska som för närvarande ges av ITM Lärande på uppdrag av personalavdelningen inom verksamhetsstödet. Här ingår att klargöra ansvarsfördelningen mellan ITM lärande och personalavdelningen inom verksamhetsstödet.
Roller, deltagare och resursbehov	Ansvarig för genomförandet av uppdraget är professor Per Berglund. Uppdraget för utredaren omfattar 20 procent av en heltidsanställning. Stöd till utredaren ges av ledningskansliet inom verksamhetsstödet. Under utredningens gång ska företrädare för verksamheten och studentrepresentanter intervjuas. Varje fakultetsnämnd får därför i uppdrag att utse lärare som utredaren kan intervjua. Därutöver kan ytterligare funktioner och personer intervjuas under utredningens gång. Grundutbildningsansvariga ska vara referensgrupp till utredaren. Arbetet ska löpande stämmas av i KTH:s ledningsgrupp och i fakultetsrådet. Grundutbildningsutskottet och forskarutbildningsutskottet, Framtidens utbildning, programansvariga och institutionen ITM Lärande ska på lämpligt sätt involveras i arbetet. Löpande information ska ges till de fackliga organisationerna.
Mottagare av resultatet och hur det kommuniceras till alla berörda	Mottagare av resultatet är rektor. Förslaget ska sedan omsättas i KTH:s verksamhetsplan och budget 2026–2028. Målgrupp för resultatet är KTH:s skolor och lärare som ska veta vilket högskolepedagogiskt stöd som erbjuds och hur de kan ta del av det. Målgrupp för den del som omfattar teknikvetenskaplig kommunikation och skrivande, global kompetens och utbildning i främmande språk och svenska för studenter och doktorander är de funktioner som planerar utbildningsutbud och utbildningsprogrammets innehåll.

RAPPORT

Utredning om de KTH-gemensamma uppgifterna inom ITM Lärande

Dokumentdatum

2025-05-12

Diarienummer

V-2024-1055

	Målgrupp för den del som omfattar klargörande av ansvarsfördelning mellan verksamhetsstödet och ITM Lärande är universitetsdirektör och skolchef ITM.
Beroenden och avgränsningar	Resultatet kan vara beroende av vilka resurser som kan avsättas för att utreda vilket stöd som behövs och hur det ska styras och följas upp. Vilket stöd som kan erbjudas och omfattningen kan vara beroende av vilken personal som finns och deras kompetens samt av vilka resurser som kan avsättas för detta.
Risker	Uppdraget kan skapa oro i organisationen. Oron kan bemötas med löpande information till olika grupperingar enligt ovan och med information till personalen vid institutionen för lärande.
Plan för uppdraget	Uppdraget ska rapporteras till rektor senast 2025-04-30 så att resultatet och förslagen kan involveras i arbetet med verksamhetsplan och budget för 2026–2028. En lägesrapportering ska göras till rektor 2025-03-14.

Bilaga 2: Samtalslista

Samtliga GA:

- Eva Liedholm Johnson, ABE
- Torbjörn Gräslund, CBH
- Markus Hidell, EECS
- Gabriel Montgomery, ITM
- Gunnar Tibert, SCI

Lärare inom samtliga skolor, föreslagna av skolans fakultetsnämnd:

- Peter Brokking, ABE
- Stefan Peterson, ABE
- Jiechen Wu, ABE
- Agnieszka Zalejska Johnsson, ABE
- Olof Emanuelsson, CBH
- Mats Ericson, CBH
- Markus Kärkäs, CBH
- Karin Odelius, CBH
- Anniina Vihervaara, CBH
- Emil Björnsson, EECS
- Paris Carbone, EECS
- Rob Comber, EECS
- Emma Enström, EECS
- Martin Edin Grimheden, ITM
- Anne-Kathrin Peters, ITM
- Katarina Gustavsson, SCI
- Fredrik Lundell, SCI
- Ulrich Vogt, SCI

Skolchef och vice skolchef ITM, Pär Jönsson och Mats Magnusson

Prefekt ITM Lärande, Arnold Pears

Ordförande för styrgruppen för portföljen för digitalisering av utbildning, Stefan Stenbom

Framtidens utbildning, Anna Jerbrant

Lärare med delad finansiering EECS/Lärande, Viggo Kann

THS chef för utbildningsinflytande, Iris Callerholm

Utredningen (V-2024-0968) av samarbetena inom lärarutbildning mellan KTH och Stockholms universitet, Jörgen Nissen

Avstämningar har gjorts med rektor, ledningsgruppen, fakultetsrådet, grundutbildningsutskottet och forskarutbildningsutskottet

Kontakt togs också från Göteborgs universitet, Pam Fredman och Anna Gunnarsson, som arbetar med en liknande utredning